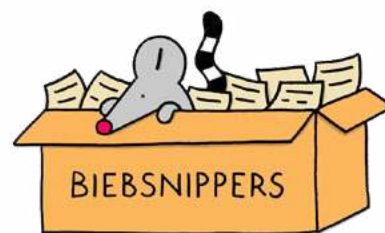

BRONNEN

Ga aan de slag als onderzoeksteam en duik in verschillende bronnen.

MINILESSEN DIGITALE GELETERDHEID
EN LEESBEVORDERING

Tijdsduur
30 - 45 minuten

6 Doelgroep
Bovenbouw PO

Leerdoel
Leerlingen bewust maken van de soorten bronnen die er bestaan.

Wat gaan we doen

Tijdens deze les maken de leerlingen kennis met een veelheid aan bronnen die ze kunnen gebruiken om informatie te zoeken en te vinden. Ze leren dat er meer bronnen zijn dan websites en boeken, en dat verschillende bronnen nuttig zijn voor verschillende zoekvragen. Dit ontdekken ze door middel van een bronnenmarkt in de klas. Het leert de leerlingen om voorbij de gebaande paden van de populaire zoekmachines te kijken. Deze les is goed te combineren met de les over zoekmachines, en ook bruikbaar bij het maken van een werkstuk of spreekbeurt in de klas.

LET OP!

Tijdens deze les dien je toegang te hebben tot ten minste drie laptops, computers of tablets die verbonden zijn met het internet.

Er zijn bij deze les geen goede of foute antwoorden, het is belangrijker dat het kritisch en creatief denken van de leerlingen wordt gestimuleerd.

Introductie

Vertel de klas dat je een brandende vraag hebt: je hebt een nieuwe laptop gekocht en vroeg je ineens af wat de geschiedenis van de computer is. We hebben computers thuis en in de klas, en bijna iedereen heeft een telefoon, eigenlijk ook een klein computertje. Maar hoe is de computer ontstaan? Wanneer werd de eerste gemaakt en hoe zag die eruit? Je wil graag de antwoorden op deze vragen weten, maar waar ga je die zoeken? Je hebt bronnen nodig. Vraag aan de klas wat zij verstaan onder een bron

en maak hier een woordwolk van op het bord. Uiteindelijk zijn de leerlingen er van bewust dat boeken en websites bronnen zijn, maar dat ook films, geluidsfragmenten, afbeeldingen en verhalen van levende personen gebruikt kunnen worden om het antwoord op een vraag te vinden. Zet ook de definitie van een bron erbij: een plek om informatie te vinden.

expertgroepjes & Bronnenmarkt

Maak een aantal hoekjes in de klas, met in elk hoekje een andere bron:

- Een laptop met de zoekfunctie van SchoolWise.
- Een laptop met jeugdbibliotheek <https://9-12.jeugdbibliotheek.nl/>: [Onderwerpen | Werkstuk en Spreekbeurt | Jeugdbibliotheek 9-12 jaar](#)
- Een jeugdencyclopedie
- Een filmpje over het onderwerp. Zoek op YouTube naar: [Een korte geschiedenis van de computer - NOVI](#)
- Indien mogelijk: de leerkracht die iets vertelt over zijn/haar eigen ervaring met computers.

- **Zoeker** (neemt het typen/bladeren/vragen voor zijn/haar rekening)
- **Scanner** (scant als eerste de tekst, op zoek naar een antwoord op de vraag)
- **Schrijver** (neemt het invullen van het werkblad voor zijn/haar rekening)
- **Woordvoerder** (formuleert het antwoord om het later hardop aan de klas te kunnen vertellen)

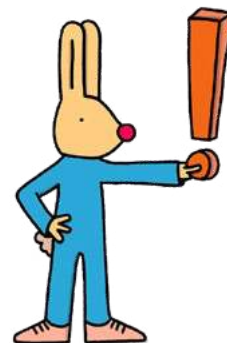
Verdeel de leerlingen in 5 groepjes. Binnen de groepjes hebben de leerlingen allemaal een taak, te weten:

NB: binnen een groepje kunnen ook 2 kinderen dezelfde taak hebben.

Elk groepje leerlingen krijgt een vraag mee, die ze met één van de bronnen moeten proberen te beantwoorden. Zie voor de vragen het vraag- en antwoordformulier (bijlage). De leerlingen hebben tien minuten de tijd om zo veel mogelijk informatie te verzamelen. Daarna klassikaal terugkoppelen: van elk groepje vertelt de woordvoerder de gevonden informatie aan de rest. Zo krijgt iedereen in de klas meer kennis over de geschiedenis van de computer. Daarna vertelt elk groepje wat ze vonden van hun specifieke bron en hoe ze het zoeken hebben aangepakt. Konden ze snel vinden wat ze zochten of was het nog lastig? Welke bron hadden ze ook wel willen gebruiken? Zouden ze de gebruikte bron vaker raadplegen?

INTERESSANT

De schoolWise zoekmachine maakt gebruik van de website jeugdbieb.nl. De digitale bronnen in Jeugdbieb zijn beoordeeld op betrouwbaarheid, bruikbaarheid, leesbaarheid, en toegankelijkheid.

Ben je nog niet uitgepraat over zoeken op het internet, zoekmachines en zoekresultaten? Gebruik dan onderstaande vragen om door te gaan op het onderwerp!

- Ik gebruik liever een bron van internet dan een gedrukte bron (bijvoorbeeld een boek of een krantenartikel).

- Van een levende bron (bijvoorbeeld een persoon die iets vertelt) kan je meer leren dan uit een boek.

Wil je de les uitbreiden of wil de docent meer aandacht aan het onderwerp besteden? De volgende mediatips zorgen voor verdieping!

- Deze brochure van de Koninklijke Bibliotheek over slimmer zoeken: [brochure-slimmer-zoeken.pdf \(kb.nl\)](#)
- Wat is echt gebeurd en wat is verzonnen? Lees dit boek: [Nepnieuws - Susan Schaeffer | gedrukt boek | de Jeugdbibliotheek](#)
- Een zoektocht naar informatie voor een spreekbeurt verandert in een zoektocht naar de waarheid. Lees: [Zoekwoord: rivierhaai | 9789048737741 | Marc ter Horst – Uitgeverij Zwijsen](#)

TIP voor de leerkracht:

De SchoolWise zoekmachine maakt voor het tabblad websites en filmpjes gebruik van de informatie van de website www.jeugdbieb.nl. De digitale bronnen in Jeugdbieb zijn beoordeeld op betrouwbaarheid, bruikbaarheid, leesbaarheid en toegankelijkheid.

Bron: YouTubefilmpje

Groepje:

Zoeker

.....

Scanner

.....

Schrijver

.....

Woordvoerder

.....

Vraag: In welk jaar werd de eerste computer zoals wij deze kennen gemaakt?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

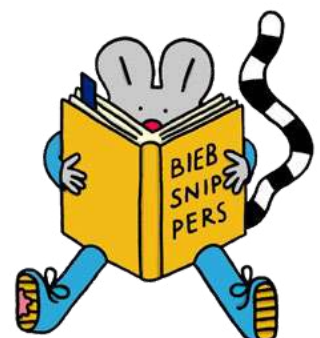
.....

.....

.....

.....

.....

Bron: persoon

Groepje:

Zoeker

.....

Scanner

.....

Schrijver

.....

Woordvoerder

.....

Vraag: Wat is uw eigen ervaring met computers?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

